វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ រវាងកម្ពុជា-អេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៤

មាតិកា

ផ្នែកទី១ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ (SPS) និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTAs)

ផ្នែកទី២ វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរវាងកម្ពុជា-អេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម (Cam-UAE CEPA)

ផ្នែកទី៣ នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ

ផ្នែកទី១

ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ

(SPS) និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTAs)

អ្វីទៅជាវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ?

វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ សំដៅដល់បណ្តាវិធានការនានារបស់រដ្ឋាភិបាលនីមួយៗដែលបានដាក់ចេញក្នុងគោលបំណងការពារសុខភាពនិងអាយុជីវិតមនុស្ស សត្វ និងរុក្ខជាតិ ដូចតទៅ៖

1	សុខភាពមនុស្ស ឬសត្វ	ទល់នឹង	ហានិភ័យបង្កឡើងដោយ សារធាតុបន្ថែម បន្សំសារធាតុបង្កគ្រោះថ្នាក់ បន្សំជាតពុល សពាង្គកាយបង្ករោគ ក្នុងអាហារ ភេសជ: និងចំណីសត្វ
	(Human or Animal Health)	From	(risks arising from additives, contaminants, toxins or disease organisms in food, drink, feedstuff)
2	ជីវិតមនុស្ស	ទល់នឹង	រុក្ខជាតិ ឬ សត្វដែលមានចំលងជំងឺ
	(Human Life)	From	(plant- or animal-carried diseases)
3	ជីវិតសត្វ ឬ រុក្ខជាតិ	ទល់នឹង	សមាសភាពចង្រៃ ជំងឺ សពាង្គកាយបង្ករោគ
	(Animal or plant life)	From	pests, diseases, disease-causing
4	ប្រទេស	ទល់នឹង	ការខូចខាតដទៃទៀត ដែលបង្កឡើងដោយ ការឆ្លងរីករាលដាលចូលនៃសមាសភាពចង្រៃ
	(A Country)	From	(other damage caused by entry, establishment or spread of pests)

វិធានការ SPS មានវិសាលភាពលើការការពារសុខភាពរបស់មច្ឆជាតិ សត្វព្រៃ ព្រៃឈើ និងផ្កាព្រៃ (wild flora) ផងដែរ។

អ្វីទៅជាវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ?

កិច្ចព្រមព្រៀងអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យរបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO-SPS Agreement) - សុខដុមនីយកម្មវិធានការ SPS របស់សមាជិក

ស្តង់ដារ

គោលការណ៍ណែនាំ

អនុសាសន៍

វិធានការ SPS និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី

វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ គឺជាវិធានការមួយដែលមិនអាចខ្វះបានស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងបរិបទពាណិជ្ជកម្មសេរី៖

- ដើម្បីសម្របសម្រួលការនាំចេញរុក្ខជាតិ ផលិតផលរុក្ខជាតិ និងកម្មវត្ថុជាប់កម្រិតកំណត់ដទៃទៀត
- ដើម្បីទប់ស្កាត់ការនាំចូលរុក្ខជាតិ ផលិតផលរុក្ខជាតិ និងកម្មវត្ថុជាប់កម្រិតកំណត់ដទៃទៀតដែលមានសក្តានុពលហានិភ័យចម្លងសមាសភាពចង្រៃមកបំផ្លាញរុក្ខជាតិ ផលិតផលកម្មកសិកម្មកម្ពុជា (សិទ្ធិការពារខ្លួនដើម្បីការពារសុខភាព ឬជីវិតមនុស្ស សត្វ និងរុក្ខជាតិនៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន)
- កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី អនុញ្ញាតឱ្យមានការធ្វើសេរីភាវូបនីយកម្មទីផ្សារផលិតផលកសិកម្មដោយជាប់របាំងពន្ធគយក្នុងកម្រិតទាបជាងមុន ឬ ពុំជាប់របាំងពន្ធគយទាំងស្រុងបានជាច្រើនបន្ទាត់ពន្ធ ប៉ុន្តែពុំមានន័យថា ប្រទេសជាដៃគូក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអាចនាំចេញនាំចូលទំនិញជាផលិតផលកសិកម្ម ដោយមិនជាប់របាំងមិនមែនពន្ធគយ ដែលរួមមានផងដែរនូវរបាំងSPS ។

វិធានការ SPS និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី (ត)

- ការនាំចេញទំនិញជាផលិតផលកសិកម្មពីកម្ពុជា ត្រូវតែបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ SPS និងសុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារ (Food safety) ដែលកំណត់ដោយច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ជាធរមានរបស់ប្រទេសនាំចូលជាដៃគូនៅក្នុង FTAs។
- ដូចគ្នាដែរ ការនាំទំនិញកសិកម្ម ឬម្ហូបអាហារចូលប្រទេសកម្ពុជា ក៏ជាកម្មវត្ថុស្ថិតក្រោមរបបគ្រប់គ្រងស្របតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹង SPS របស់កម្ពុជាផងដែរ។

ស្ថានភាពនៃការពង្រឹងសមត្ថភាព SPS

ក្នុងគោលដៅឆ្ពោះទៅជម្នះឱ្យបាននូវរបាំង SPS ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព សូមជម្រាបជូនអំពីស្ថានភាពនៃលទ្ធផលសំខាន់ៗនៃដំណើរការពង្រឹងសមត្ថភាព SPS ទាំងលើផ្នែកទន់និងផ្នែករឹង ដូចខាងក្រោម៖

❖ **ផ្នែកទន់៖**

- សមិទ្ធផលផ្នែកទន់ដ៏សំខាន់មួយដែលសម្រេចបាននោះគឺការអនុម័តឱ្យប្រើប្រាស់នូវច្បាប់ស្ដីពីការការពាររុក្ខជាតិនិងភូតគាមអនាម័យ។ ច្បាប់នេះ ផ្ដល់ជាក្របខណ្ឌគតិយុត្តសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធ SPS សម្រាប់អនុវិស័យដំណាំទាំងមូល។
- សេចក្ដីព្រាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកការពាររុក្ខជាតិនិងភូតគាមអនាម័យ។ ឯកសារនេះ នឹងផ្ដល់ជាផែនទីចង្អុលបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ពន្លឿនដំណើរការកសាងសមត្ថភាពផ្នែក SPS ទាក់ទងនឹងរុក្ខជាតិ និងផលិតផលរុក្ខជាតិ។

ស្ថានភាពនៃការពង្រឹងសមត្ថភាព SPS (ត)

❖ **ផ្នែករឹង៖**

តាមរយៈកម្មវិធី ASPIRE-AT ដែលគាំទ្រដោយហិរញ្ញប្បទានពី EIB និង EU ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ នឹងសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជួយគាំទ្រដល់ការងារ SPS ចំនួន ១១ ទីតាំងរួមមាន៖ មន្ទីរពិសោធន៍ជាតិកសិកម្ម ចំនួន០១, មន្ទីរពិសោធន៍សុខភាពរុក្ខជាតិចំនួន ០១, ការិយាល័យត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យថ្នាក់តំបន់ចំនួន០៥, មណ្ឌលស្រាវជ្រាវការធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មភូតគាមអនាម័យចំនួន០១ និងស្ថានីយ៍ពិសោធន៍ សុខភាពរុក្ខជាតិចំនួន០៣។

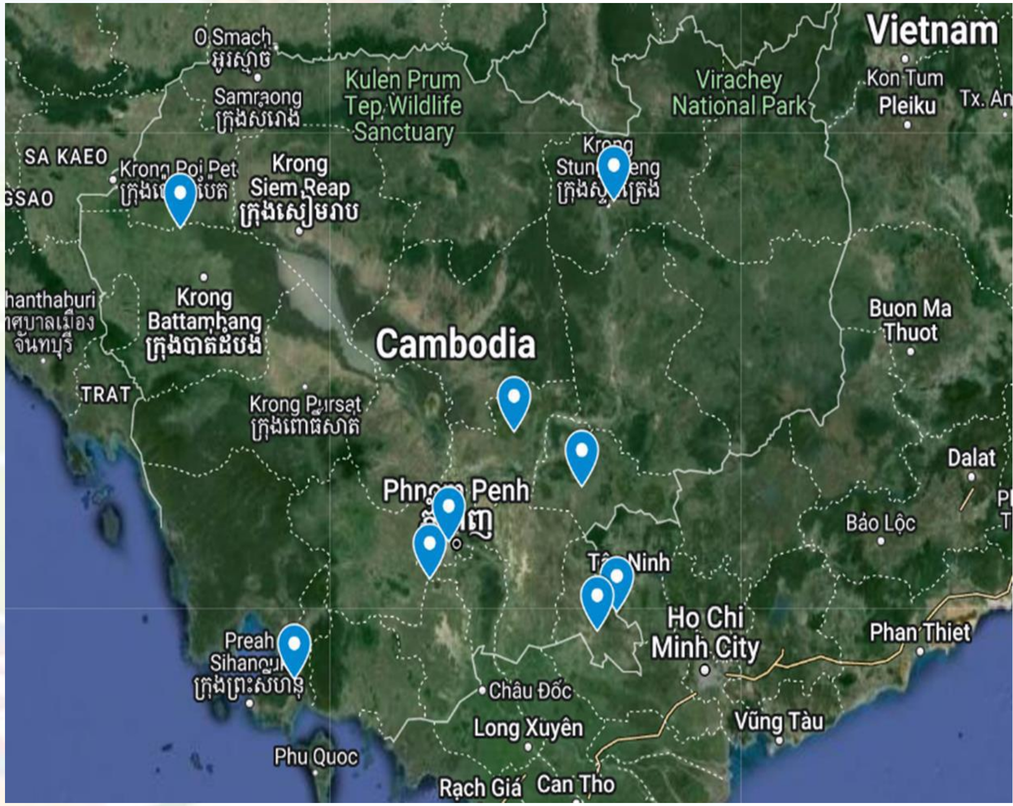

ផ្នែកទី២ វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ រវាងកម្ពុជា-អេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម (Cam-UAE CEPA)

ព័ត៌មានទូទៅនៃវិធានការ SPS ក្រោម Cam-UAE CEPA

នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរវាងកម្ពុជា-អេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម (Cam-UAE CEPA) វិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ (SPS Measures) គឺស្ថិតនៅក្នុងជំពូកទី៥ និងមាន ១២មាត្រា រួមមានជាអាទិ៍៖

មាត្រា៥.១ និយមន័យ	មាត្រា៥.៧ សមមូលភាព
មាត្រា៥.២ គោលដៅ	មាត្រា៥.៨ ការប្រែប្រួលទៅតាមលក្ខខណ្ឌតំបន់រួមបញ្ចូលទាំងតំបន់គ្មានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺ និងតំបន់ដែលមានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺកម្រិតទាប
មាត្រា៥.៣ វិសាលភាព	៥.៩ ការវាយតម្លៃហានិភ័យ
មាត្រា៥.៤ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ	៥.១០ វិធានការបន្ទាន់
មាត្រា៥.៥ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនិងចំណុចទំនាក់ទំនង	៥.១១ តម្លាភាព
មាត្រា៥.៦ អនុគណៈកម្មាធិការវិធានការ SPS	៥.១២ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការនិងការកសាងសមត្ថភាព

មាត្រា៥.១ និយមន័យ

មាត្រា ៥.១ បានឆ្លុះបញ្ចាំងនូវភាពច្បាស់លាស់ និងភាពស៊ីសង្វាក់គ្នាអំពីរបៀបដែលវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យត្រូវបានកំណត់ និងអនុវត្តរវាងភាគីទាំងពីរនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសការប្រើប្រាស់វាក្យស័ព្ទដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ (វាក្យស័ព្ទដែលកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A នៃ WTO-SPS Agreement) និងការកំណត់នូវវាក្យស័ព្ទគន្លឹះបន្ថែមចំនួន២គឺអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច និងវិធានការបន្ទាន់។

បញ្ញត្តិនេះ ធានាថាភាគីទាំងពីរគឺមានការយល់ដឹងដូចគ្នាទាក់ទងនឹងបទប្បញ្ញត្តិដែលមានភាពចាំបាច់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យទាក់ទងនឹងសុខភាព (មនុស្ស សត្វ និងរុក្ខជាតិ) និងការរក្សាការធ្វើពាណិជ្ជកម្មប្រកបដោយតម្លាភាព។

មាត្រា៥.២ គោលដៅ

មាត្រា៥.២ បានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីគោលដៅរបស់ជំពូកវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដោយបានបង្ហាញអំពីការណែនាំយ៉ាងប្រត្យក្សអំពីគោលបំណងនិងគោលដៅសម្រាប់ការអនុវត្តវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ៖

១. ការការពារសុខភាពនិងការសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម
២. ការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង SPS
៣. ការពង្រឹងទំនាក់ទំនង ការពិគ្រោះយោបល់ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចទាំងពីរ
៤. ការចៀសវាងនូវរបាំងពាណិជ្ជកម្មដែលមិនសមហេតុផល
៥. ការលើកកម្ពស់តម្លាភាព
៦. ការចូលរួមនៅក្នុងស្តង់ដារអន្តរជាតិ។

មាត្រា៥.៣ វិសាលភាព

មាត្រា៥.៣ បង្ហាញនូវវិសាលភាពនៃវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យរបស់ភាគីដែលអាចជះឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល លើពាណិជ្ជកម្មរវាងភាគីទាំងពីរ។

នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌជាក់ស្តែង រាល់វិធានការ SPS នឹងអនុវត្តឡើងតែក្នុងគោលបំណងចាំបាច់សម្រាប់ការការពារសុខភាពមនុស្ស (សុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារ) សុខភាពសត្វ និងសុខភាពរុក្ខជាតិ។ ឧទាហរណ៍នៃវិធានការ SPS៖ ការហាមឃាត់ការនាំចូល លក្ខខណ្ឌតម្រូវព័ត៌មាន ប្រព្រឹត្តិកម្មភូតគាមអនាម័យ Pesticide tolerances, Food additive approval procedures ការធ្វើតេស្ត ការវាយតម្លៃហានិភ័យជាដើម។ល។

មាត្រា៥.៤ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា៥.៤ បានគូសបញ្ជាក់អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីនៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង SPS នៃអង្គការ WTO ហើយបទប្បញ្ញត្តិនេះក៏ចូលរួមធានាថាកិច្ចព្រមព្រៀង SPS នៅតែជាក្របខ័ណ្ឌចម្បងសម្រាប់ការដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងការអនុវត្តវិធានការ SPS ចំពោះពាណិជ្ជកម្ម។

មាត្រា៥.៥ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនិងចំណុចទំនាក់ទំនង

មាត្រា៥.៥ បានផ្តល់នូវច្រកទំនាក់ទំនងរវាងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនិងចំណុចទំនាក់ទំនងដែលទទួលខុសត្រូវលើការងារអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យរបស់ភាគីទាំងពីរ ជាមួយនឹងពេលវេលាកំណត់ច្បាស់លាស់សម្រាប់កិច្ចពិភាក្សា និងការជូនដំណឹងទាក់ទងនឹងបញ្ហា និងការប្រែប្រួលនៃវិធានការ SPS របស់ភាគី។

មាត្រា៥.៦ អនុគណៈកម្មាធិការវិធានការ SPS

មាត្រា៥.៦ បានអនុញ្ញាតឱ្យបង្កើតនូវអនុគណៈកម្មាធិការវិធានការ SPS ដែលមានសមាសភាពពីតំណាងរដ្ឋាភិបាលនៃភាគីសមាជិកនីមួយៗដែលទទួលខុសត្រូវលើការងារអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ។ អនុគណៈកម្មាធិការនេះ គឺជាវេទិកាសម្រាប់៖

១. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមកអំពីវិធានការ SPS និង បទប្បញ្ញត្តិ និងដំណើរការប្រតិបត្តិការរបស់ភាគីនីមួយៗដែលទាក់ទងនឹងវិធានការទាំងនោះ។

២. ផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តជំពូកវិធានការ SPS នេះ។

បន្ថែមពីនេះ ប្រសិនបើភាគីសមាជិកពិនិត្យឃើញថា មានការរំខានដល់ពាណិជ្ជកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ ភាគីនោះអាចស្នើសុំការពិគ្រោះយោបល់បច្ចេកទេសតាមរយៈអនុគណៈកម្មាធិការវិធានការ SPS ក្នុងគោលបំណងសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម។

មាត្រា៥.៧ សមមូលភាព

មាត្រា៥.៧ បង្ហាញពីការទទួលស្គាល់នូវគោលការណ៍សមមូលភាពនៃវិធានការ SPS របស់ភាគីក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង SPS នៃអង្គការ WTO។ ភាគីទាំងពីរ ក៏ឯកភាពពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការកំណត់សមមូលភាព និងគោរពតាមនីតិវិធីសម្រាប់ការកំណត់សមមូលភាពនៃវិធានការ SPS ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ WTO SPS Committee ព្រមទាំងស្តង់ដារ គោលការណ៍ណែនាំ និងអនុសាសន៍អន្តរជាតិ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ភាគីទាំងពីរ ក៏ត្រូវអនុវត្តតាមតម្រូវការចាំបាច់ផ្សេងទៀតរបស់ប្រទេសនាំចូលផងដែរ។

មាត្រា៥.៨ ការប្រែប្រួលទៅតាមលក្ខខណ្ឌតំបន់ រួមបញ្ចូលទាំងតំបន់គ្មានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺ និងតំបន់ដែលមានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺក្នុងកម្រិតទាប

មាត្រា៥.៨ បង្ហាញពីការទទួលស្គាល់នូវគោលការណ៍ប្រែប្រួលទៅតាមលក្ខខណ្ឌតំបន់ រួមបញ្ចូលទាំងតំបន់គ្មានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺ និងតំបន់ដែលមានសមាសភាពចង្រៃឬជំងឺក្នុងកម្រិតទាប ដែលចូលរួមផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍រួមដល់ភាគីទាំងពីរ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀង SPS នៃអង្គការ WTO។ ភាគីទាំងពីរ ក៏ឯកភាពពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិលើការទទួលស្គាល់នូវលក្ខខណ្ឌតំបន់ និងគោរពតាមនីតិវិធី ដោយអនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ WTO SPS Committee ព្រមទាំងស្តង់ដារ គោលការណ៍ណែនាំ និងអនុសាសន៍អន្តរជាតិ។

ជារួម មាត្រានេះឆ្លុះបញ្ចាំងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទៅវិញទៅមកដើម្បីគ្រប់គ្រង និងទទួលស្គាល់តំបន់ដែលមានហានិភ័យនៃសមាសភាពចង្រៃ ឬជំងឺផ្សេងៗគ្នា ដោយគោរពស្តង់ដារអន្តរជាតិ។

មាត្រា៥.៩ ការវាយតម្លៃហានិភ័យ

មាត្រា៥.៩ ផ្តល់នូវការធានាថា វិធានការ SPS ត្រូវបានបកស្រាយតាមយុត្តិកម្មបច្ចេកទេស និងតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ តាមរយៈការវាយតម្លៃហានិភ័យប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងតម្លាភាព ហើយជម្រើសវិធានការសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ គឺមិនរឹតត្បិតពាណិជ្ជកម្មលើសពីតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការការពារអាយុជីវិត និងសុខភាពមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ។ មាត្រានេះ ក៏បានផ្តល់នូវការធានាអំពីតម្លាភាពនិងកិច្ចសន្ទនានៅក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការវាយតម្លៃហានិភ័យ (បច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មាននៃដំណើរការវិភាគហានិភ័យសមាសភាពចង្រៃរបស់ប្រទេសនាំចូល)។ បន្ថែមពីនេះ មាត្រានេះក៏ធានាថា ប្រទេសនាំចូលនឹងមិនរារាំងការនាំចូល នៅពេលដែលខ្លួនបាននិងកំពុងធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងនូវវិធានការអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យពាក់ព័ន្ធនឹងទំនិញដែលបាននិងកំពុងនាំចូលនោះ។

មាត្រា៥.១០ វិធានការបន្ទាន់

មាត្រា៥.១០ ឆ្លុះបញ្ចាំងថារាល់ការដាក់វិធានការបន្ទាន់ណាមួយ ភាគីត្រូវជូនដំណឹងភ្លាមៗ នៅលើប្រព័ន្ធជូនដំណឹង WTO SPS notification system ត្រូវត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនូវវិធានការនោះតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ និងត្រូវចែករំលែកលទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនោះទៅកាន់ភាគីម្ខាងទៀតនៅពេលមានការស្នើសុំ។

មាត្រា៥.១១ តម្លាភាព

មាត្រា៥.១១ ធានាថាភាគីទាំងពីរមានតម្លាភាពអំពីវិធានការ SPS របស់ខ្លួន ជូនដំណឹងគ្នាទៅវិញទៅមកអំពីការផ្លាស់ប្តូរវិធានការ SPS ដែលអាចជះឥទ្ធិពលដល់ពាណិជ្ជកម្ម និងការចែករំលែកនូវព័ត៌មានជាភាសាច្បាស់លាស់ និងអាចប្រើប្រាស់បាន (ភាសាអង់គ្លេសប្រសិនបើមាន)។

មាត្រា៥.១២ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការនិងការកសាងសមត្ថភាព

មាត្រា៥.១២ សង្កត់ធ្ងន់លើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការគាំទ្រទៅវិញទៅមក ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអនុវត្តវិធានការ SPS និងលុបបំបាត់ឧបសគ្គដែលពុំចាំបាច់ចំពោះពាណិជ្ជកម្ម។

ផ្នែកទី៣

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រត្រួតពិនិត្យគាមអនាម័យ

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ

❑ បទដ្ឋានគតិយុត្តជាតិ

ការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យសម្រាប់នាំចេញ នាំចេញទៅវិញ និង វិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យនាំចូល ត្រូវបានអនុវត្តតាម៖

- ច្បាប់ស្តីពីការការពាររុក្ខជាតិនិងភូតគាមអនាម័យនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងពូជដំណាំនិងសិទ្ធិអ្នកបង្កាត់ពូជ (២០០៨)
- អនុក្រឹត្យលេខ១៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣ ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យ
- ប្រកាសលេខ៣៤៦ ប្រក.កសក ចុះថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០ ស្តីពីនីតិវិធីនៃការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យ

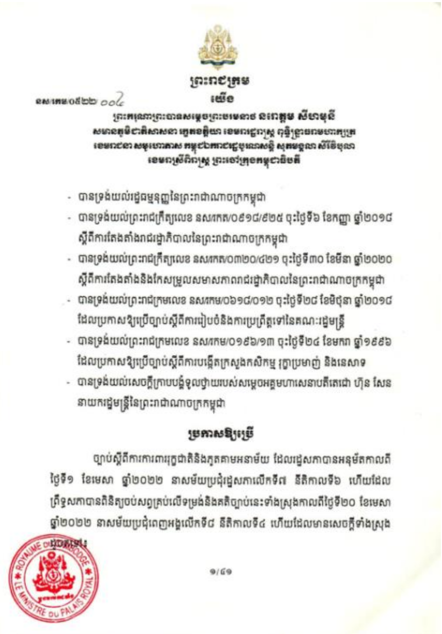

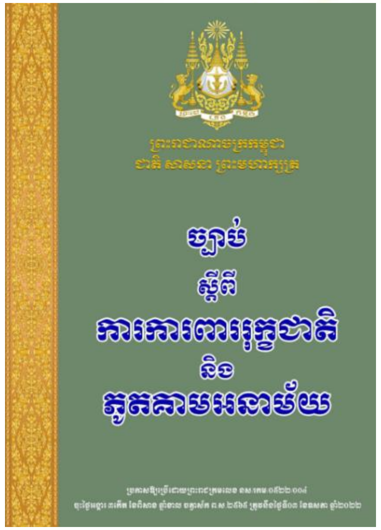

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ (ត)

❑ បទដ្ឋានគតិយុត្តអន្តរជាតិ

- កម្ពុជា ជាភាគីហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិការពាររុក្ខជាតិ (IPPC/UN-International Plant Protection Convention) តាំងពីឆ្នាំ១៩៥២
- តួនាទីភាគីហត្ថលេខីក្នុងវិញ្ញាបនកម្មភូតគាមអនាម័យ៖ មាត្រា ៥.២a នៃអនុសញ្ញា IPPC កំណត់ថា ការត្រួតពិនិត្យ និងសកម្មភាពដទៃដែលជំរុញគាំទ្រដល់ការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រភូតគាមគាមអនាម័យ (Phytosanitary Certificate) ត្រូវតែអនុវត្តដោយ ឬ ស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចនៃអង្គភាពជាតិការពាររុក្ខជាតិ (Shall be carried out only or under authority on the Official Plant Protection Organization)
- កិច្ចព្រមព្រៀងអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យនៃអង្គការ WTO។

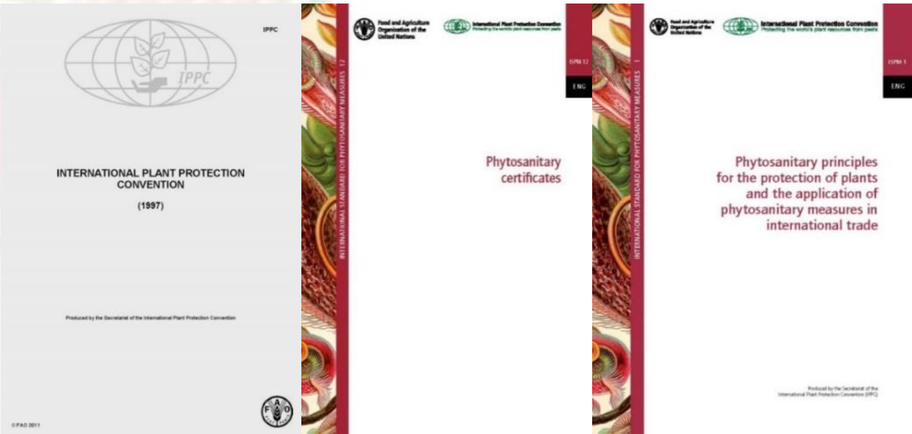

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ (ត)

❑ ដំណាក់កាលទី១ ការដាក់ពាក្យស្នើសុំ

ក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី១០(ដប់)ថ្ងៃនៅមុនពេលធ្វើការនាំចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានូវរុក្ខជាតិ ផលិតផលរុក្ខជាតិ និងទំនិញជាកម្មវត្ថុនៃការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យផ្សេងទៀត ដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌភូតគាមអនាម័យរបស់ប្រទេសនាំចូល អ្នកនាំចេញត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យនៅឯអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម (ច្រកចេញចូលតែមួយ) ដោយត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវឯកសារដូចខាងក្រោមៈ

- ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យ
- វិក្កយបត្រនិងបញ្ជីវេចខ្ចប់ទំនិញ
- វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពន្ធដារ
- វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម
- ឯកសារតម្រូវពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ (ត)

- **ដំណាក់កាលទី២ ការត្រួតពិនិត្យមើលឯកសារស្នើសុំ**

មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យឯកសារ នឹងពិនិត្យមើលឯកសារពាក្យស្នើសុំនិងឯកសារភ្ជាប់ពាក្យស្នើសុំ ដើម្បីប្រាកដថាឯកសារមានភាពត្រឹមត្រូវ ពេញលេញ និងស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវភូតគាមអនាម័យរបស់ប្រទេសនាំចូល។

- **ដំណាក់កាលទី៣ ការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យលើទំនិញ**

មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យដែលទទួលបានការចាត់តាំង នឹងចុះត្រួតពិនិត្យទំនិញផ្ទាល់នៅទីតាំងឡើងទំនិញឬឃ្លាំងផ្ទុកទំនិញនាំចេញ និងមធ្យោបាយផ្ទុកទំនិញផងដែរ ដើម្បីធានាថាទំនិញនាំចេញមានអនុលោមភាពជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនាំចូល និងធានាបាននូវសន្តិសុខភូតគាមអនាម័យនៅពេលនាំចេញ។

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ (ត)

❑ ដំណាក់កាលទី៤ ការចេញផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ

បន្ទាប់ពីបានត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យជូនអ្នកនាំចេញរួច អង្គភាពជំនាញទទួលបន្ទុកការការពាររុក្ខជាតិនិងភូតគាមអនាម័យ នឹងចេញផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យចំពោះតែទំនិញដែលមានអនុលោមភាព តាមរយៈលទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យរបស់មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យ (ពុំមានហានិភ័យនៃសមាសភាពចង្រៃ ស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនាំចូល...)។

នីតិវិធីនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនបត្រភូតគាមអនាម័យ (ត)

❑ បែបបទនៃការត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យសម្រាប់ការនាំចេញ

ឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការស្នើសុំ PC :

- ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យភូតគាមអនាម័យ
- វិក្កយបត្រនិងបញ្ជីវេចខ្ចប់ទំនិញ
- វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពន្ធដារ
- វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម

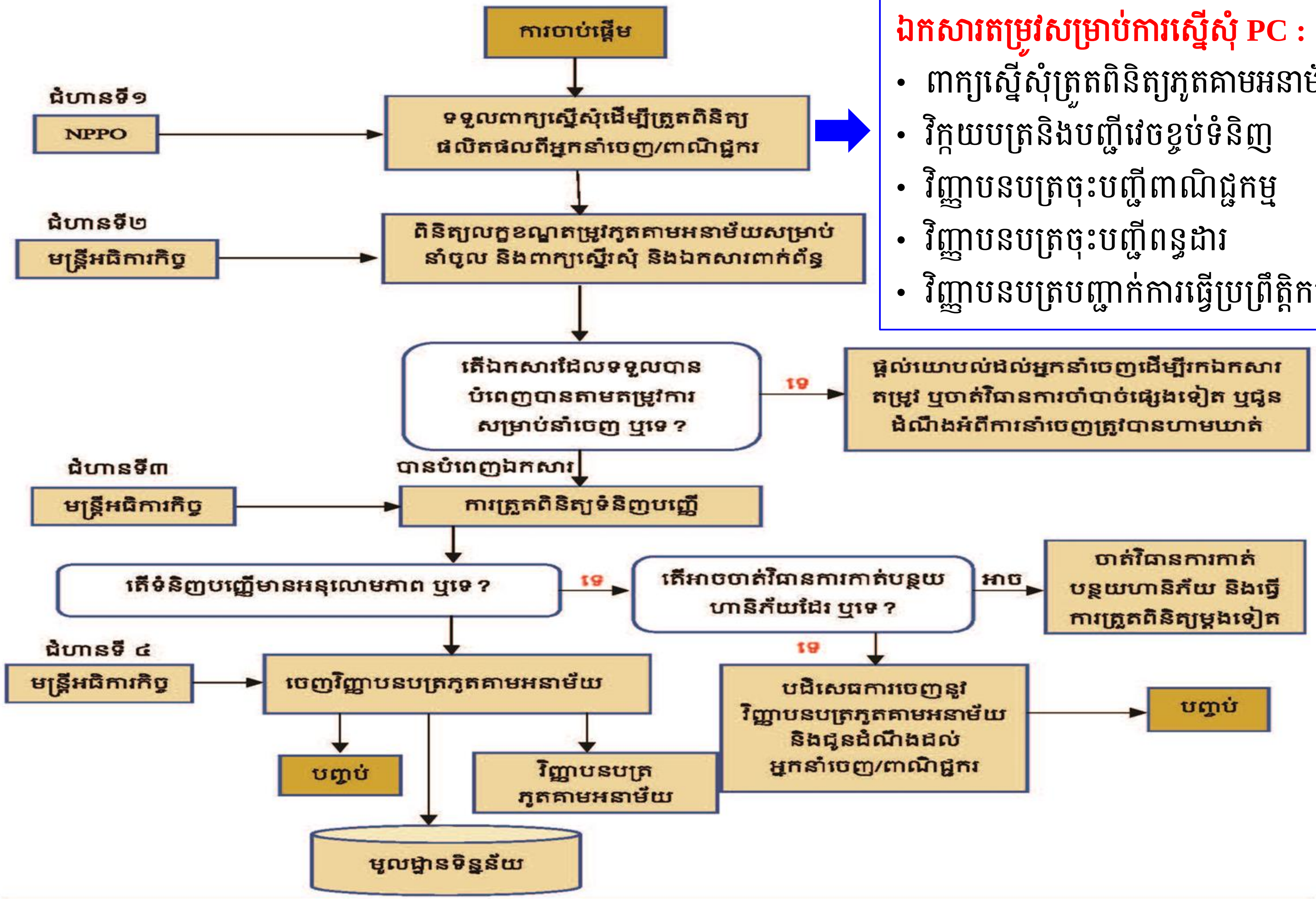

វឌ្ឍនភាពនៃការចរចាបើកទីផ្សារ

ឈ្មោះផលិតផល	កាលបរិច្ឆេទ
❖ **ការចរចាបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសចិន**	
១. អង្ករនិងកញ្ចុងអង្ករ	ចំណាយរយៈពេលអស់**៦ឆ្នាំ** (២០០៤-២០១០)
២. ដំឡូងមីក្រៀម	ចំណាយរយៈពេលអស់**៦ឆ្នាំ** (២០០៤-២០១០)
៣. គ្រាប់ពោត	ចំណាយរយៈពេលអស់**៤ឆ្នាំ** (២០១១-២០១៤)
៤. ផ្លែចេក	ចំណាយរយៈពេលអស់**៥ឆ្នាំ** (២០១៤-២០១៨)
៥. ផ្លែស្វាយ	ចំណាយអស់រយៈពេល**៤ឆ្នាំ** (២០១៨-២០២១)
៦. ផ្លែមៀនប៉ៃលិន	ចរចាឆ្នាំ២០១៩ បញ្ចប់ខែមីនា ២០២២
៧. ម្រេច	ចរចាឆ្នាំ២០២២បញ្ចប់ខែវិច្ឆិកា ២០២២
៨. ផ្លែដូង	ចរចាឆ្នាំ២០២៣ និងបានសម្រេចចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារជាផ្លូវការកាលពីថ្ងៃទី១៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣។
ចំពោះមុខផលិតផលកសិកម្មដែលមានសក្តានុពលនាំចេញ និងត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការ សកម្មភាពចរចាបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសចិនបន្ទាប់រួមមាន ទុរេន ខ្នុរ និងម្នាស់។	
❖ **ការបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសកូរ៉េ**	
១. ផ្លែស្វាយ	ចំណាយរយៈពេលអស់**៧ឆ្នាំ** (២០០៩-២០១៥) តែនៅមិនអាចនាំចេញបានដោយហេតុថានៅមិនទាន់អាចបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវភូតគាមអនាម័យនៃប្រទេសកូរ៉េ លុះដល់ថ្ងៃទី១៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ កម្ពុជាអាចបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវភូតគាមអនាម័យ (លក្ខខណ្ឌនៃការធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម VHT) ។
❖ **ការចរចាបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសថៃ**	
១. ផ្លែស្វាយ	ចំណាយរយៈពេល**១ឆ្នាំ** (២០១៥-២០១៦)
២. ផ្លែមៀន	ចាប់ផ្តើមចរចាតាំងពីឆ្នាំ ២០១៩ រហូតដល់បច្ចុប្បន្នភាគីថៃបានធ្វើការឆ្លើយតបថាឈានដល់ដំណាក់កាលនៃការវិភាគហានិភ័យសមាសភាពចង្រៃ។

❖ **ការចរចាបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសវៀតណាម**

១. ផ្លែស្វាយ ចេក ស្រកានាគ	ចំណាយរយៈពេល**១ឆ្នាំ** (ដើមឆ្នាំ២០១៧-ចុងឆ្នាំ២០១៧)
២. ផ្លែខ្នុរ និងត្រប់បែក	ចំណាយរយៈពេល**១ឆ្នាំ** (២០១៨-២០១៩)
៣. ផ្លែក្រូចថ្លុង និងមៀន	ចំណាយរយៈពេល**២ឆ្នាំ** (២០១៨-២០២០)

ផ្លែឈើ៤មុខផ្សេងទៀតរួមមាន សាវម៉ាវ ក្រូចឡឿង ទៀប និងក្រូចខ្វិច បាននិងកំពុងរៀបចំសេចក្តីព្រាងលក្ខខណ្ឌតម្រូវភូតគាមអនាម័យសម្រាប់ការនាំចេញ។ បន្ថែមពីនេះ ដោយមានតម្រូវការនាំចេញពីធុរជនក្នុងការនាំចេញផ្លែទុរេនទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម នាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ក៏បាននិងកំពុងរៀបចំឯកសារបច្ចេកទេសសម្រាប់ស្នើសុំបើកទីផ្សារនាំចេញទុរេនកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមផងដែរ។

❖ **ការចរចាបើកទីផ្សារជាមួយប្រទេសជប៉ុន**

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម និងនាយកដ្ឋានការពារដំណាំនៃប្រទេសជប៉ុន បានចាប់ផ្តើមដំណើរការចរចាស្តីពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវភូតគាមអនាម័យសម្រាប់ការនាំចេញផ្លែស្វាយកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសជប៉ុនចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៨។ ក្នុងរយៈពេលប្រហែល៥ឆ្នាំមកនេះ ក្រុមការងារជំនាញកំពុងរៀបចំឯកសារវិទ្យាសាស្ត្រដើម្បីឆ្លើយតបតាមការតម្រូវរបស់ភាគីជប៉ុន។

❖ **នាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម** បានរៀបចំគម្រោងស្នើសុំការជួយពី U.S. Department of Agriculture (USDA) and the U.S. Agency for International Development (USAID) សម្រាប់ជួយដល់ការចរចាបើកទីផ្សារស្វាយកម្ពុជាទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិកផងដែរ។ បច្ចុប្បន្នឯកសារបច្ចេកទេសសម្រាប់ស្នើសុំបើកទីផ្សារនាំចេញផ្លែស្វាយទៅកាន់ U.S. បាននិងកំពុងរៀបចំ និងត្រៀមដាក់ជូន APHIS នៃ USDA ក្នុងពេលឆាប់ៗខាងមុខផងដែរ។

ការនាំចេញកសិផលកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសអេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម (តោន)

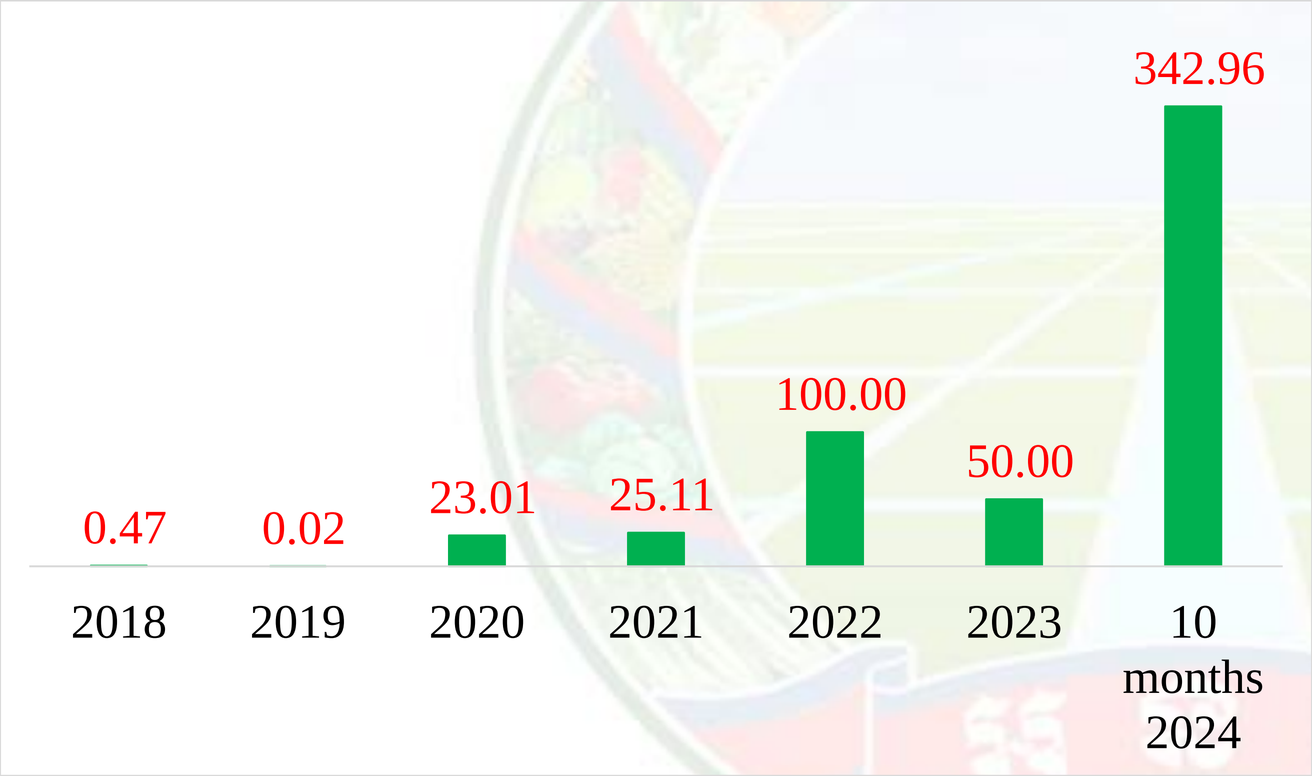

ការនាំចេញកសិផលកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសអេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម
ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨ ដល់១០ខែឆ្នាំ២០២៤

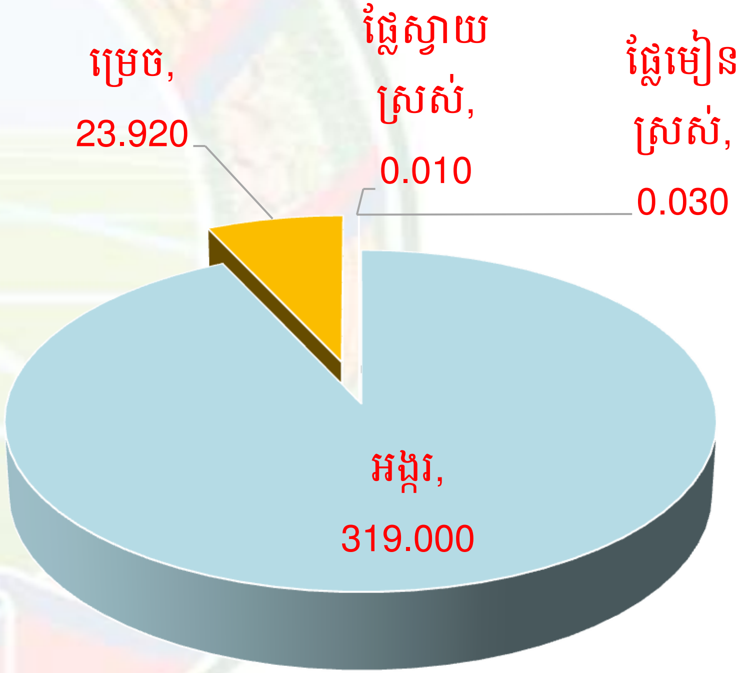

ប្រភេទកសិផលកម្ពុជានាំចេញទៅកាន់
ប្រទេសអេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម ក្នុងរយៈពេល១០ខែឆ្នាំ២០២៤

ការនាំចេញកសិផលក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ដល់ឆ្នាំ២០២៣
និងកសិផលសក្តានុពលនាំចេញទាំង១០

ទិសដៅសំខាន់ៗនាំចូលកសិផលពីកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២៣

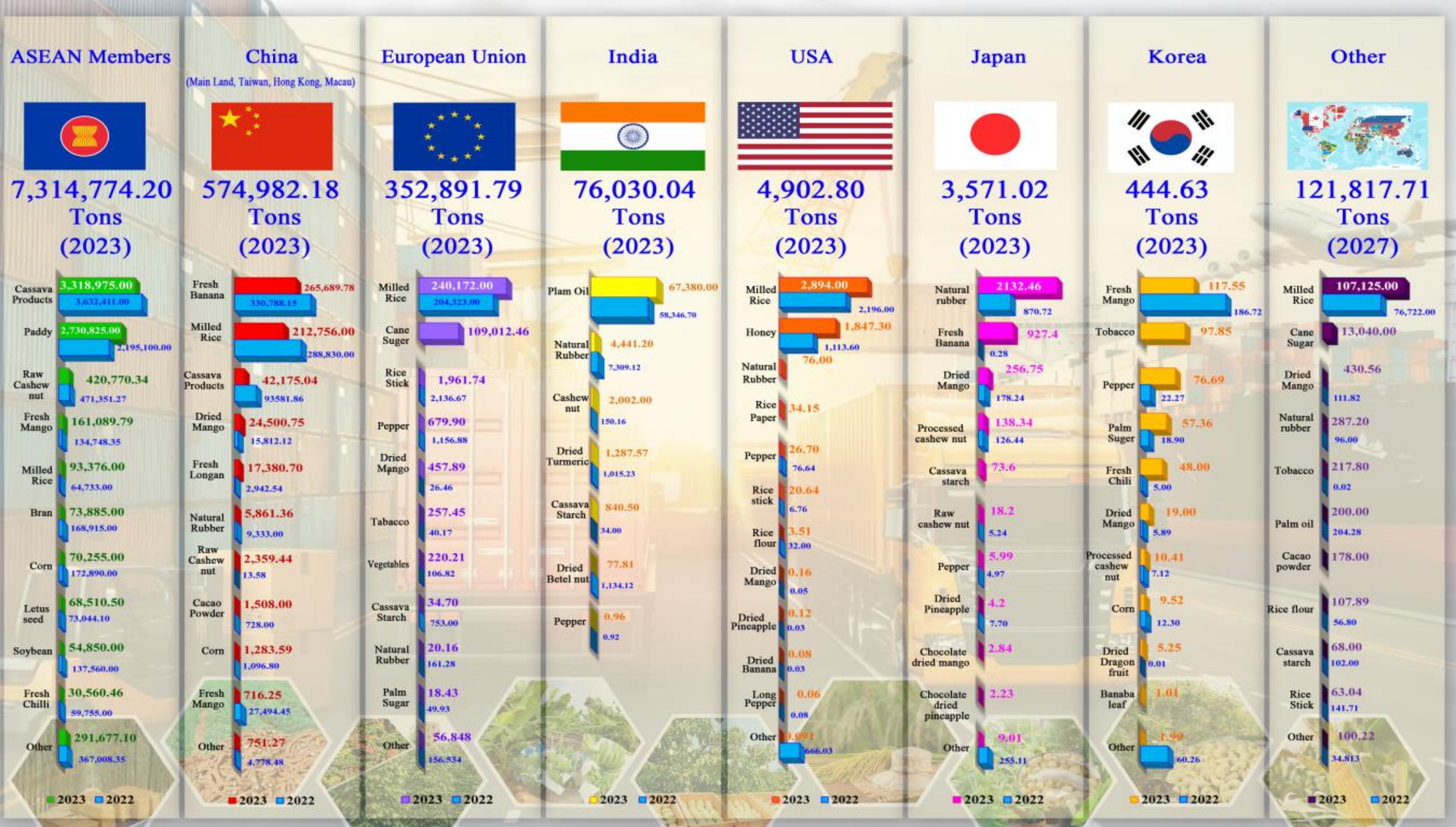

Total Export Destination of Milled Rice in 2023 (Tons)

ASEAN Members

China

European Union

Others

Type of Milled Rice export in 2023Tons)

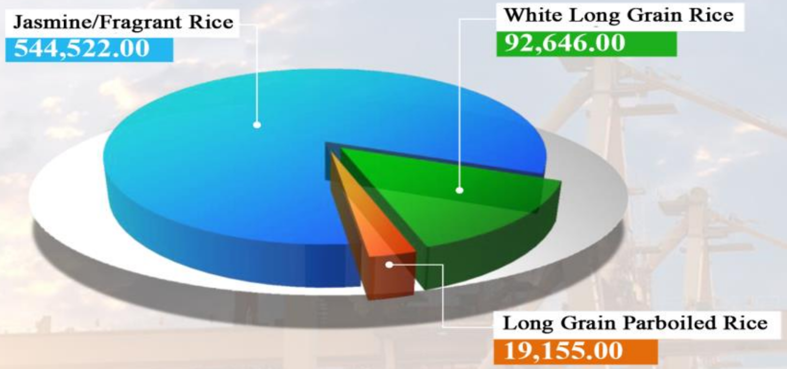

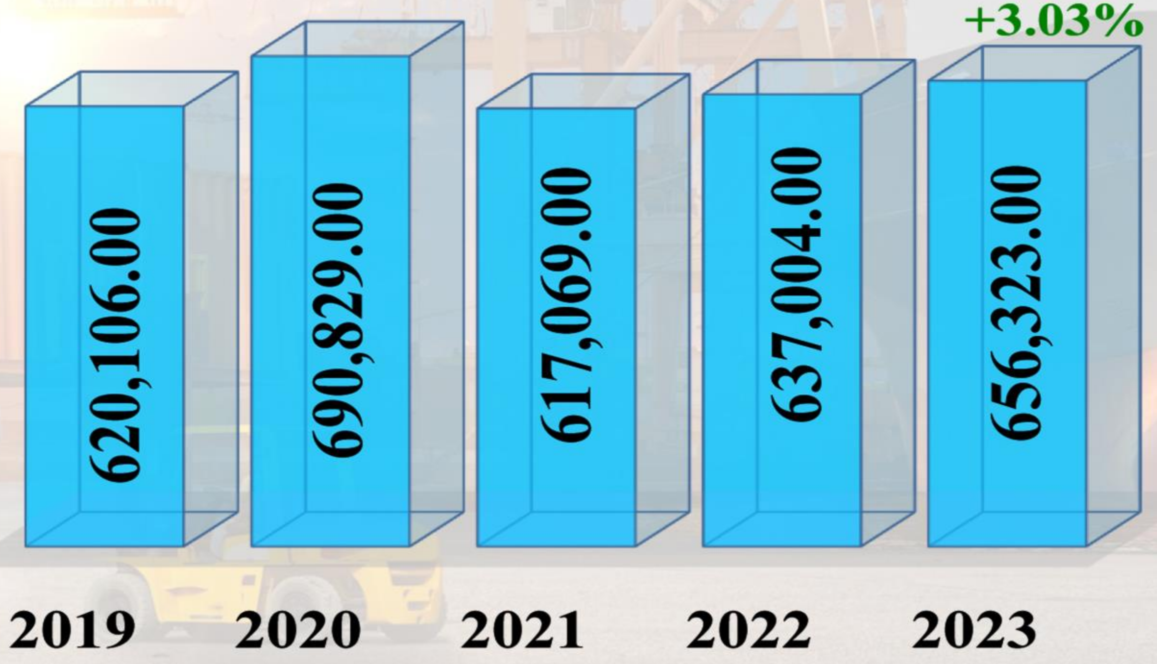

Total Export of Milled Rice from 2019 to 2023 and Export Destination in 2023 (Tons)

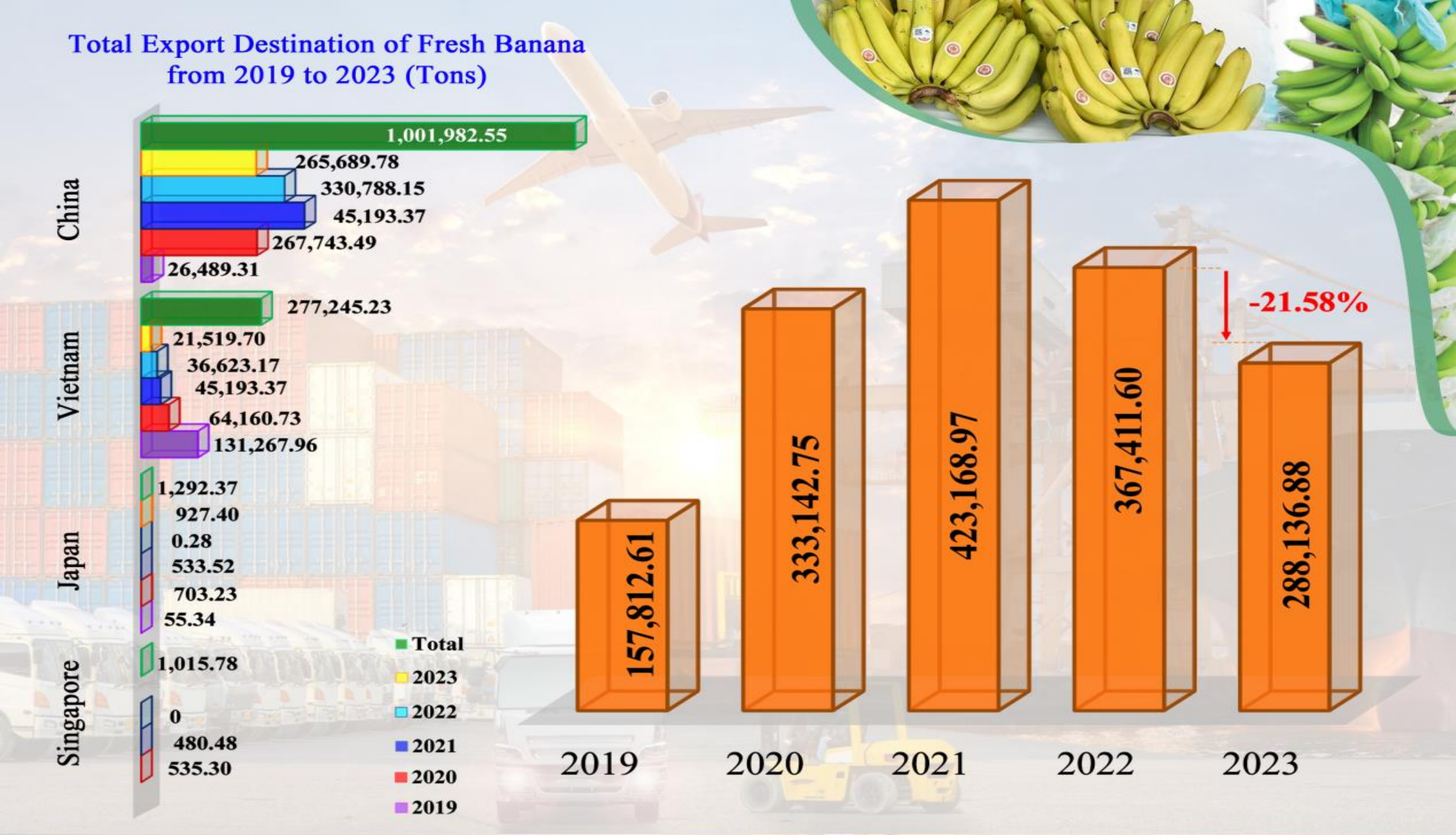

Total Export and Export Destination of Fresh Banana from 2019 to 2023 (Tons)

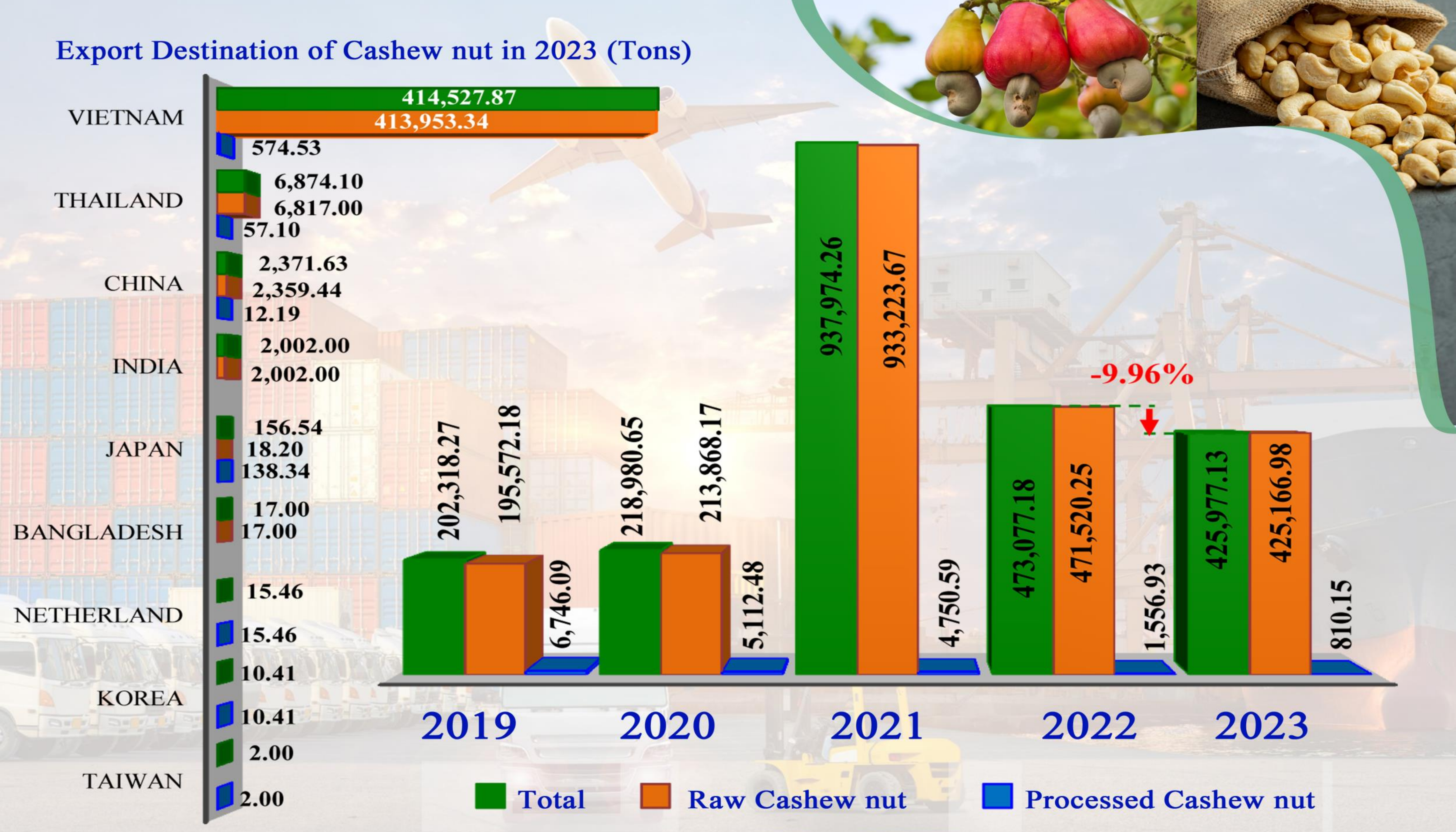

Total Export of Cashew nut from 2019 to 2023 and Export Destination in 2023 (Tons)

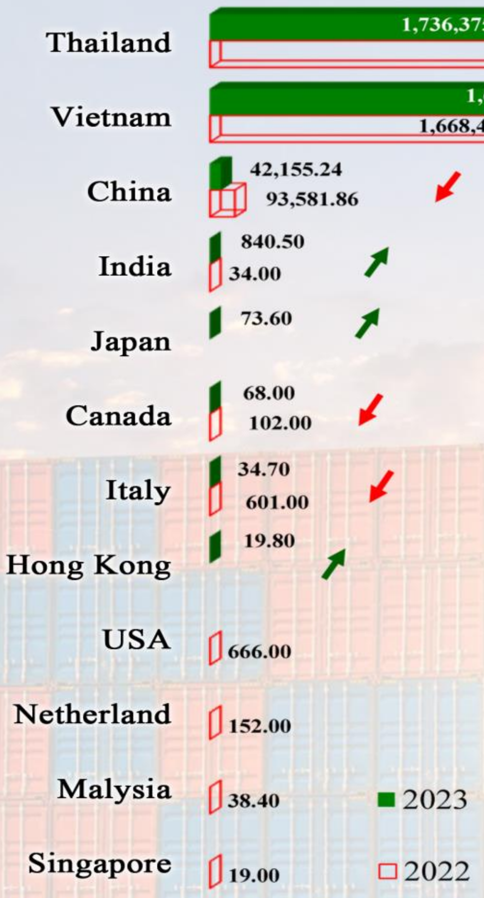

Total Export Destination of Cassava Products in 2023 compared to 2022 (Tons)

Total Export Destination of Cassava Slices in 2023 (Tons)

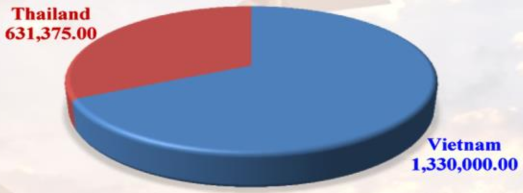

Total Export Destination of Fresh Cassava in 2023 (Tons)

Total Export Destination of Cassava Starch in 2023 compared to 2022 (Tons)

Total Export Destination of Cassava Residue in 2023 compared to 2022(Tons)

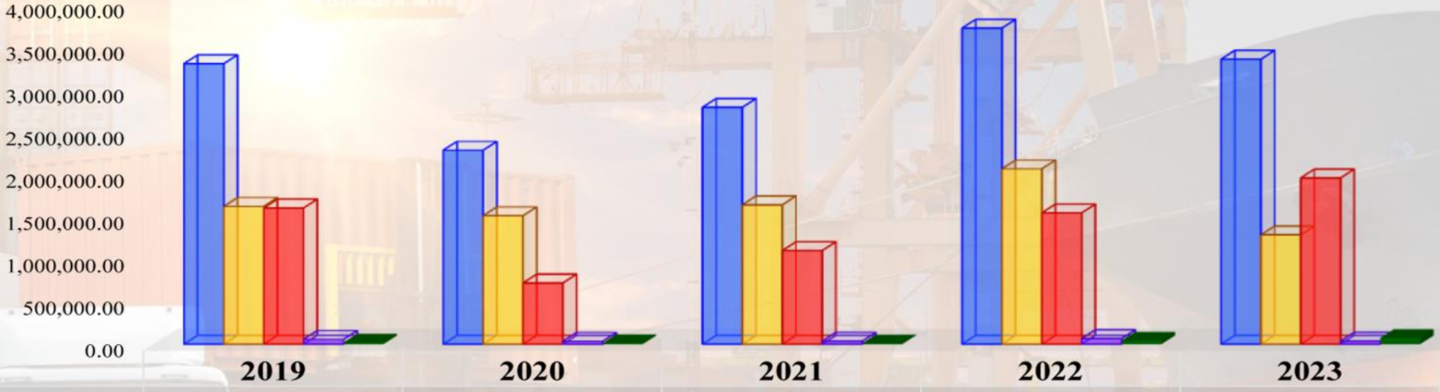

	2019	2020	2021	2022	2023
Total	3,310,092.41	2,288,527.20	2,793,728.92	3,727,547.86	3,362,166.84
Cassava Slices	1,626,165.01	1,516,476.06	1,644,591.68	2,068,086.47	1,289,739.04
Fresh Cassava	1,608,450.00	723,590.00	1,104,220.00	1,550,400.00	1,961,375.00
Cassava Starch	56,874.49	34,935.14	35,862.74	66,396.00	36,256.80
Cassava Residue	18,602.91	13,526.00	9,054.50	42,665.39	74,796.00

Total Export of Cassava Products from 2019 to 2023and Export Destination in 2023 compared to 2022(Tons)

Total Export and Export Destination of Fresh Longan from 2019 to 2023 (Tons)

Total Ecport Destination of Mango Products from 2021 to 2023 (Tons)

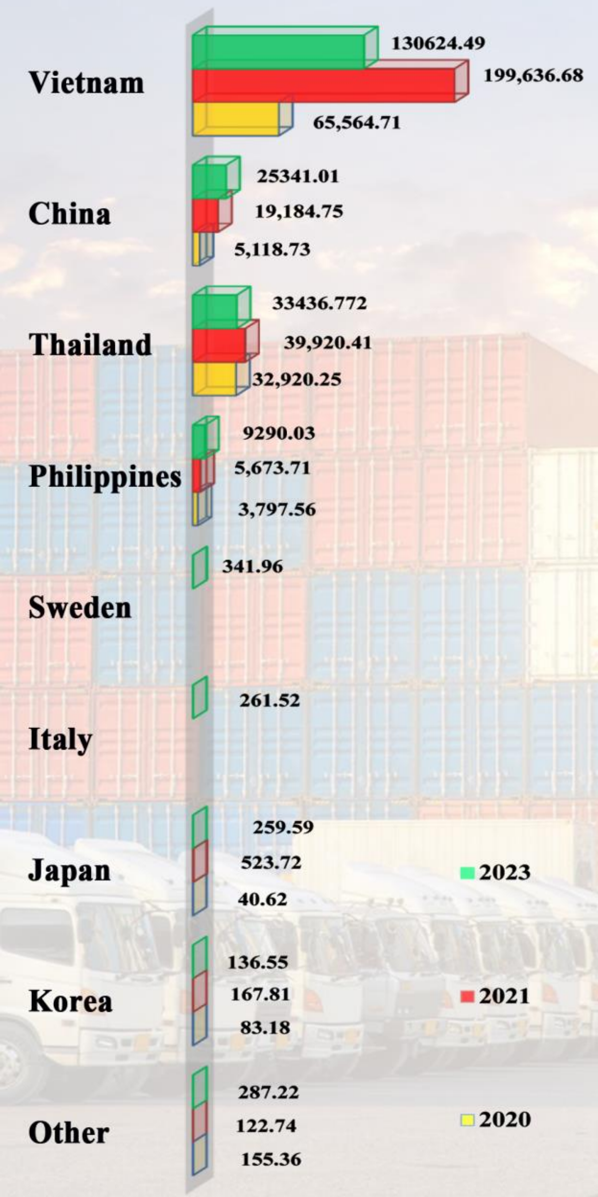

Total Export Destination of Fresh Mango in 2023 compared to 2022 (Tons)

Total Export Destination of Dried Mango in 2023 (Tons)

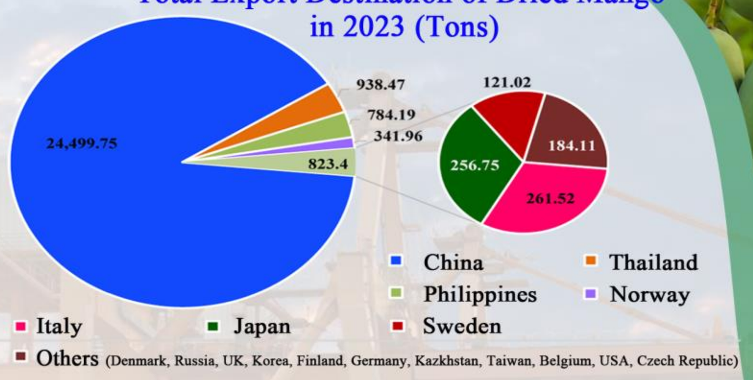

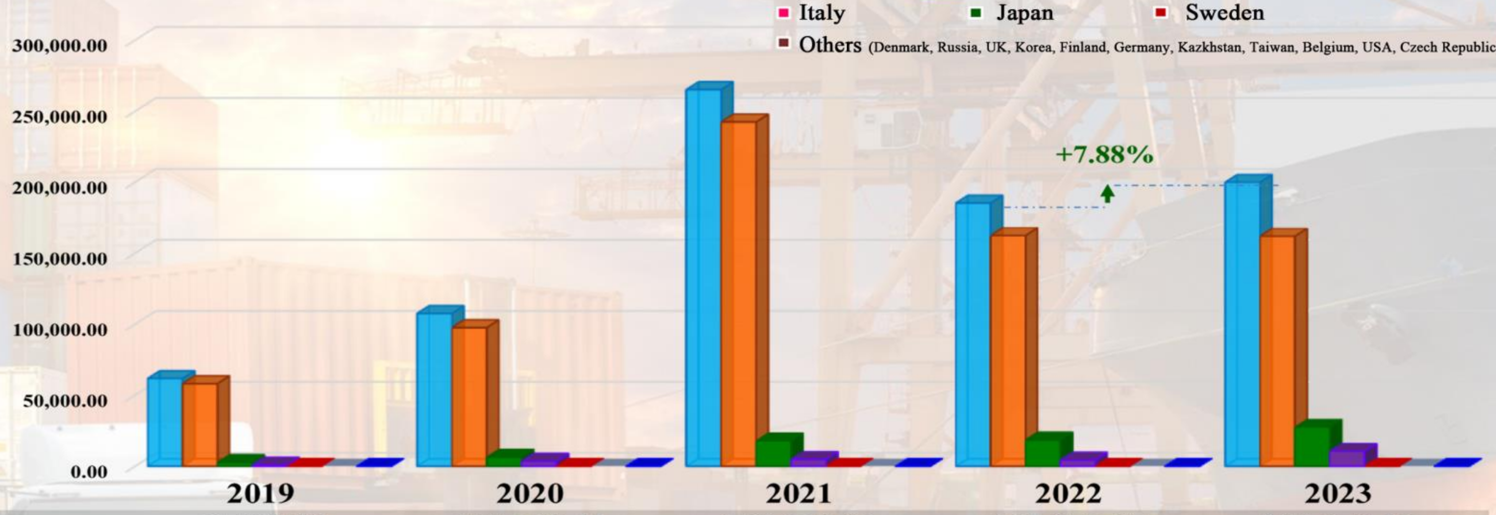

	2019	2020	2021	2022	2023
Total	61,810.92	107,680.41	265,229.82	185,376.97	199,979.16
Fresh Mango	58,162.16	97,627.60	242,483.76	162,429.53	161,924.70
Dried Mango	2,712.16	6,401.77	17,879.86	18,491.792	27,387.77
Mango Preserved	928.00	3,651.04	4,866.18	4,424.21	10,639.85
Pickled Mango	8.60	0.00	0.00	0.20	24.00
Chocolate dried mango	0.00	0.00	0.00	0.00	2.84
Mango skin meal	0.00	0.000	0.020	31.24	-

Total Export of Fresh Mango and Mango Products from 2019 to 2023 and Export Destination (Tons)

Export Destination of Pepper in 2023 compared to 2022 (Tons)

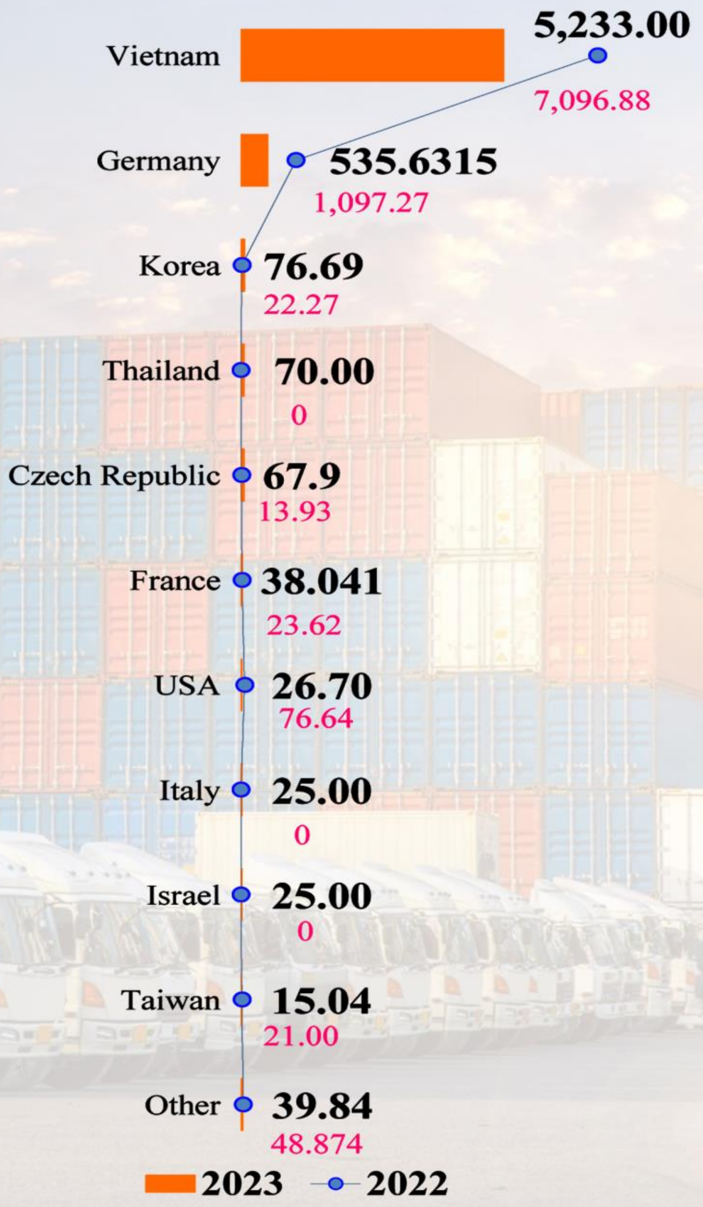

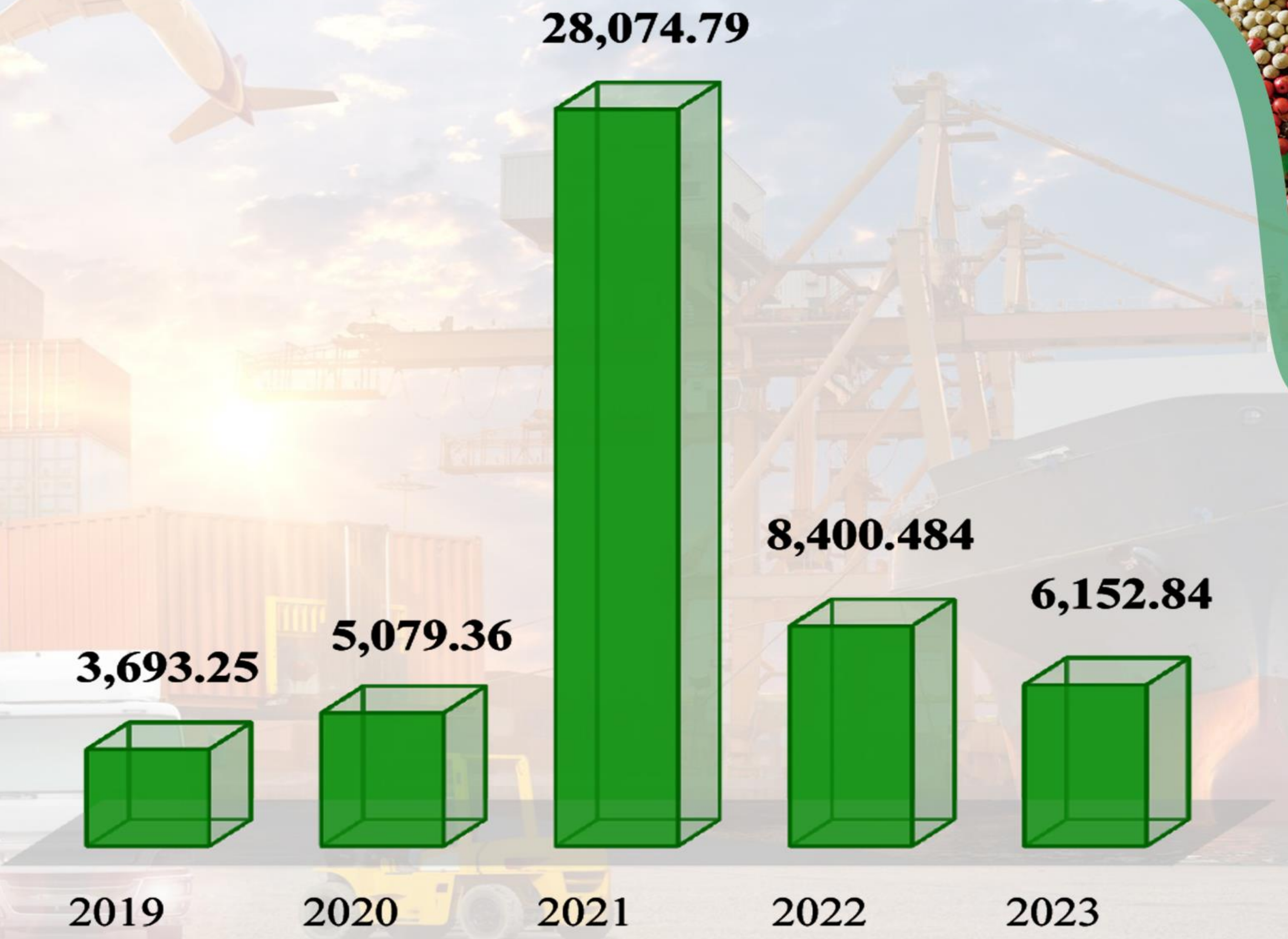

Total Export of Pepper from 2019 to 2023 and Export Destination in 2023 (Tons)

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង

- លោកបណ្ឌិត **កែ មុន្នីវុធ** ប្រធាននាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ
  E-mail: monthivuthker@gmail.com
  Tel: (855) 12 325 558
- លោកស្រីបណ្ឌិត **អុង សុជាតិ** អនុប្រធាននាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ
  E-mail: ongsocheath@yahoo.com
  Tel: (855) 092 622 621
- លោក **លី សិរីវុឌ្ឍ** ប្រធានការិយាល័យភូតគាមអនាម័យ
  E-mail: lysereivuth@gmail.com
  Tel: (855) 12 533 647
- លោក **ហូ ជា** មន្ត្រីបច្ចេកទេសនាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ
  E-mail: ho.chea@yahoo.com
  Tel: (855) 77 426 608
- លោក **លួន ពិសី** មន្ត្រីបច្ចេកទេសនាយកដ្ឋានការពារដំណាំ អនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ
  E-mail: l.pisey2015rs@gmail.com
  Tel: (855) 96 227 4509

អាស័យដ្ឋាន: អាគារលេខ 54B/49F ផ្លូវលេខ 395-656 សង្កាត់ទឹកល្អក់ ៣ ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ

សូមអរគុណ